

© Arxiu fotogràfic del Consorci del Patrimoni de Sitges

Obra	<i>La serenata de Schubert</i> , de Lluís Masriera i Rosés (Barcelona, 1872-1958)
Data	Cap a 1942
Tècnica	Oli sobre fusta contraxapada
Mides	81,2 x 100,5 cm
Col·lecció	Museu de Maricel, Sitges. Col·lecció Dr. Jesús Pérez-Rosales, núm. inv. 1.924
Descripció i context històric	

Lluís Masriera i Rosés va ser un dels artistes catalans més polifacètics de la primera meitat del segle XX. Conegut internacionalment per les seves espectaculars peces de joieria, podem considerarlo com un dels orfebres més importants, amb una producció d'enorme creativitat, fantasia i perfecció tècnica. De fet, la professionalitat en l'argenteria i les joies li venien per tradició familiar, de manera similar al que li succeiria amb la pràctica de la pintura. Tant el seu pare, Josep, com el seu oncle, Francesc, van ser celebrats pintors i ell sempre va excel·lir també en l'art pictòric. Els premis que obtingué en les dues vessants van ser-li atorgats tant a Espanya com a l'estranger, com també li va passar amb la seva tercera gran passió, l'art dramàtic. Autèntic home de teatre, va ser autor, actor i escenògraf i entenia aquell món en un sentit wagnerià d'unitat de les arts escèniques. Aquí no acaben les seves activitats perquè també va ser un fervorós col·leccionista d'art europeu i oriental, i membre de les més importants institucions catalanes dedicades a la protecció del patrimoni artístic.

La seva trajectòria pictòrica es va iniciar amb obres d'estètica realista, que el portarien ben aviat cap a un Modernisme més acolorit i ornamental, amb un rerefons simbolista que també era present en les seves joies. El cim d'aquest procés en el camp de la pintura arribà el 1920 amb la seva obra més exitosa, *L'ombrel·la japonesa* (MNAC, Barcelona), plena de llum i color. Amb la vida assegurada, les

seves pintures van anar en direccions variades i naixien sempre de la necessitat d'expressar-se artísticament. L'obra dels seus trenta anys darrers va seguir sent sàviament decorativa i va orientar-se cap a una línia tradicionalista (sovint qualificada, aleshores, d'"anecdòtica"), amb els continguts narratius que li eren més estimats. Sens dubte, el període més transcendent i representatiu de la creativitat de l'artista van ser les primeres dècades del segle XX, però no podem oblidar l'interès de l'obra pictòrica que va realitzar posteriorment. L'oli de la col·lecció Pérez-Rosales que ens ocupa reuneix moltes de les gràcies que caracteritzen l'art de Masriera en la seva maduresa, quan generalment tendia a harmonies cromàtiques més suaus que les de la seva joventut, moment en el qual solien ser més esclatants. Pel seu joc de tonalitats contrastant colors clars (blanc, malva i groc) amb gammes fosques (bruns vermellorsos i negre) i per la seva temàtica, podem identificar l'estil característic de les obres tardanes de l'artista. Devem datar *La serenata de Schubert* cap a 1942, any en que la va presentar a la *Exposició Nacional de Belles Arts de Barcelona*. En aquesta exposició, Jesús Pérez-Rosales fou vocal suplent del jurat de premis i adquisicions de la secció de pintura, pel que és ben possible que s'enamorés de l'obra i després li comprés a Masriera o que aquest li regalés.

Malgrat també va pintar natures mortes i paisatges, com a home apassionat per

la dramaturgia que era, es va preocupar especialment pel contingut temàtic dels seus olís. Les seves representacions amb figures sempre buscaven fer-nos evadir amb les escenes plasmades, amb les històries que explicaven. Molts dels seus quadres narratius ens mostren temes de caràcter popular de tipus quotidià, però potser el més representatiu de la seva obra d'aquells anys són les inspiracions en la vida burgesa. Amb un component encara més teatral, aquestes composicions solen aparèixer ambientades en un temps passat més o menys precís, amb modes i objectes de diferents moments. Aquest concert ens mostra un jove pianista concentrat en la seva tasca i una noia atenta amb una partitura a les mans, en disposició de cantar. L'enquadrament de la pintura es tanca de manera intimista en el grup dels dos personatges, qüestió per la que no podem saber si es tracta d'un assaig o d'una sessió de cant, dirigida a un possible públic de familiars o amics que no veiem. Se'ns ofereix una emotiva recreació d'un "liederabend" (recital de cançons) de l'àrea germànica.

La indumentària de l'home amb la seva levita i el tipus de piano evidencien que es va voler ambientar l'escena en el període romàntic, cap a les primeres dècades del 1800. Aquells detalls, més les fines ulleres, retraten al compositor austríac Franz Schubert (1797-1828) que, en la seva curta vida, va compondre entre d'altres un gran nombre de peces per a veu i piano. El terme "serenata" podria fer referència a una coneguda cançó de l'autor, del cicle *El cant del cigne*, o també a una denominació poètica d'una sessió musical oferida pel genial vienès. La cultura antiquària i el gust per l'"atrezzo" apropiat van fer que el pintor no posés un piano "de cua" o vertical com els

que s'utilitzaven en el segle XX, sinó un d'antic de tipus taula que ens recorda els models més arcaics d'aquest instrument. Es tractava dels anomenats "pianoforte" i podem diferenciar-los, entre d'altres detalls, en que tenien el teclat més curt i en que disposaven d'un cos rectangular a la dreta. La fidelitat històrica no és tan rigorosa amb la noia, que llueix el cos del vestit i una imprecisa faldilla llarga que més aviat semblen d'estil isabelí, que fou passat el 1840. D'altra banda, el pentinat del seu cabell pèl-roig no remet a les modes d'aquella centúria, sinó a les de la dècada de 1940, com tampoc és del gust de fa dos segles el gerro amb un ram de violers. De fet, els llibres i el vas sobre el piano, així com la cortina, queden harmònicament col·locats a manera de natura morta, per completar exquisidament l'estètica recollida, però escenogràfica, de la composició.

Aquest historicisme no estrictament "arqueologista", més aviat teatral i d'un vuitcentisme imprecís, també va ser cultivat per altres artistes catalans de la primera meitat del segle XX. Mentre que alguns com Xavier Nogués ho interpretaven amb un marcat sentit satíric, d'altres com Lluís Masriera, Lola Anglada, Josep Maria Vidal-Quadras o Josep Martí Garcés ho feien amb un cert to de nostàlgia. Traduint al català les paraules del crític Alexandre Plana, amb ocasió de la inauguració de l'exposició de Masriera de 1935 a la Sala Busquets, notem com evidenciava l'orientació del seu art amb «un concepte que ha resistit les influències successives de la nostra època, i que tendeix a comentar líricament, amb un contingut entusiasme, els aspectes d'una vida lleument romàntica, sensible i sentimental, tant quan s'enfronta a un interior burgès de l'època isabelina com quan descobreix un jardí frondós».

Bibliografia bàsica

Catálogo oficial de la Exposición Nacional de Bellas Artes de Barcelona. Ayuntamiento de Barcelona, 1942, núm. 93, p. 74 i 220.

Els Masriera. Catàleg d'exposició. Barcelona: MNAC / Departament de Cultura, Generalitat de Catalunya / Edicions Proa, S.A., 1996.

SERRACLARA, Maria Teresa. *Los Masriera, una saga de artistes*. Tesis doctoral. Universitat de Barcelona, 1995.

VÉLEZ, Pilar. "En record de l'Excm. Sr. Lluís Masriera Rosés", a *Butlletí de la Reial Acadèmia Catalana de Belles Arts de Sant Jordi*, núm. 22. Barcelona, 2008, p. 199-208.

Jordi Carreras i Barreda, historiador de l'art
Sitges, juny de 2020

Museu del Cau Ferrat
Museu de Maricel
Museu Romàntic
Palau de Maricel
Can Falç
Fundació Stämpfli

Oficines: carrer Davallada, 12,
3a planta
Edifici Miramar
08870 Sitges
Tel. 93 894 03 64
Fax 93 894 85 29
m.sitges@diba.cat
www.museusdesitges.cat